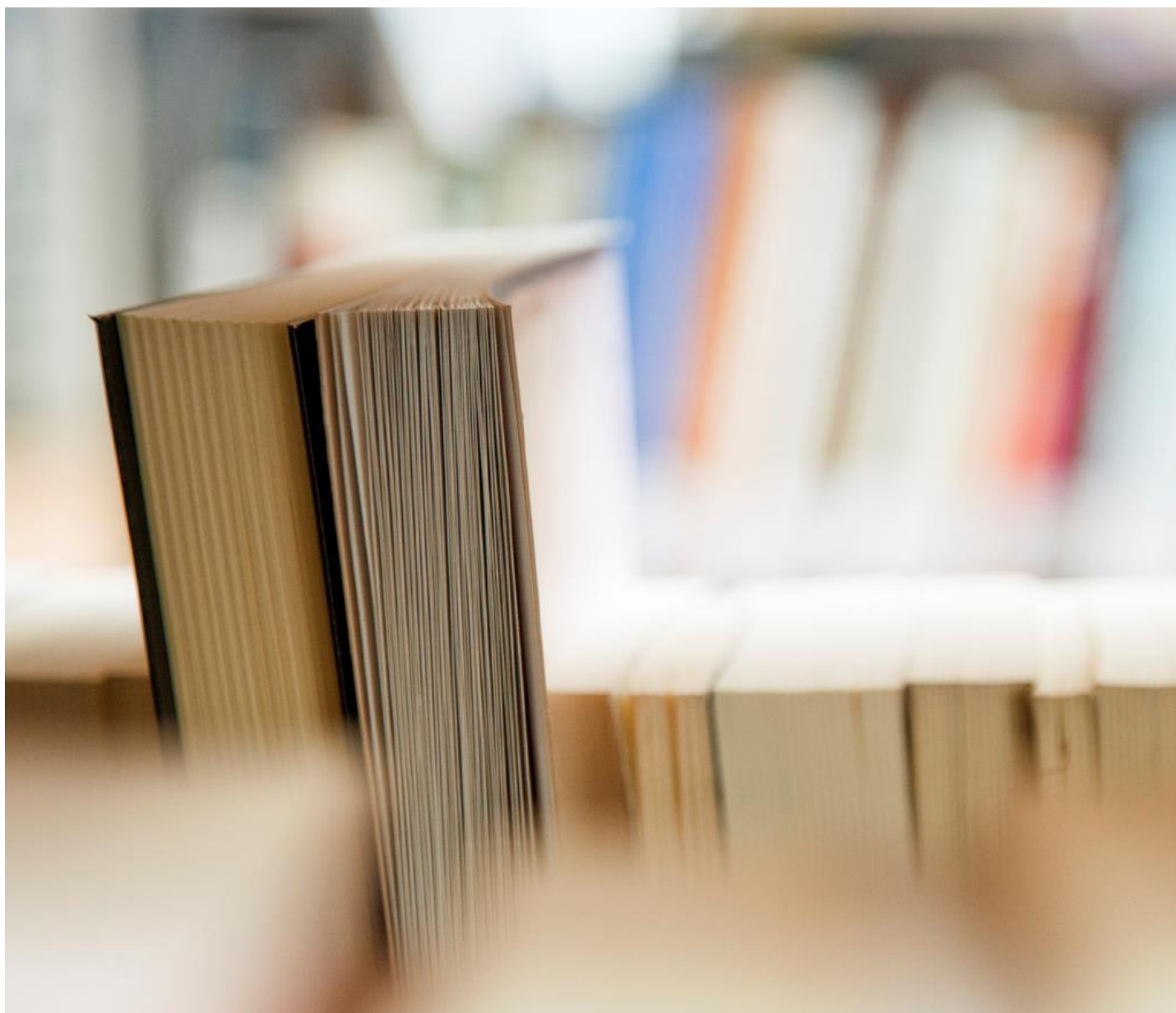

Cwestiynau Cyffredin Covid-19 wedi'u diweddaru ynghylch myfyrwyr nyrsio, bydwreigiaeth, proffesiynau perthynol i iechyd a gwyddorau gofal iechyd cyn-cofrestru – canllaw i fyfyrwyr, goruchwylwyr ymarfer, addysgwyr ac aseswyr (Ionawr 2021)

Mae'r canllaw hwn yn cynnwys ymholiadau gan fyfyrwyr i Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC), Prif Swyddog Nyrso Cymru, Prifysgolion Cymru, Byrddau Iechyd, Colegau Brenhinol a rhanddeiliaid allweddol eraill.

Cliciwch ar y penawdau canlynol i ddod o hyd i'r math o gwestiynau yr ydych yn chwilio amdanynt:

A: Negeseuon allweddol	2
B: Polisiâu a gweithdrefnau cenedlaethol	6
C: Goruchwyllo ac asesu myfyrwyr	9
D: Prosesau Prifysgolion/Darparwyr Lleoliadau	17

A: Negeseuon allweddol

1. Pa sicrwydd allwch chi ei roi i leddfu pryderon myfyrwyr ynghylch dechrau mewn lleoliadau ymarferol?

Mae'r holl fyfyrwyr nyrsio, bydwreigiaeth, proffesiynau perthynol i ieched, gwyddorau gofal ieched, meddygaeth a chymdeithion meddygol yn cyfrannu'n helaeth at ddarpariaeth gwasanaeth drwy eu hymrwymiad parhaus i ddysgu academiaidd a dysgu ar sail ymarfer.

Mae Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC), Llywodraeth Cymru, Prifysgolion, Darparwyr Lleoliadau a rhanddeiliaid allweddol yn parhau i weithredu'r cynlluniau wrth gefn sydd eu hangen i fyfyrwyr allu bwrw ymlaen â'u taith ar raglenni gofal ieched.

Mae AaGIC wedi cyhoeddi 'PACT Myfyrwyr Gofal Iechyd' ar gyfer myfyrwyr sy'n amlinellu sawl addewid gan sefydliadau sydd ynghlwm wrth gefnogi mynediad diogel myfyrwyr i amgylcheddau dysgu ymarferol, o ystyried effaith barhaus Covid-19.

Mae'r ddogfen yn dwyn ynghyd llawer o elfennau cymorth myfyrwyr sydd â'r nod o helpu i leddfu pryderon ynghylch dysgu ar sail ymarferol ar hyn o bryd, ac yn ategu ymrwymiad sefydliadol i addysg myfyrwyr gofal ieched cynaliadwy ac o safon.

Gweler y 'PACT Myfyrwyr Gofal Iechyd' yma:

<https://heiw.nhs.wales/files/all-wales-healthcare-student-pact/>

Yn ogystal, mae AaGIC/Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi datganiad sefyllfa sy'n cadarnhau bod gan bob myfyriwr gofal ieched statws gweithiwr allweddol pan fyddant yn ymgymryd ag elfennau ymarferol yn rhan o'u rhaglen ddysgu.

Gweler datganiad sefyllfa Llywodraeth Cymru/AaGIC ar statws gweithiwr allweddol myfyrwyr yma: <https://heiw.nhs.wales/files/covid-19-position-statement-v2/>

Mae'r holl brifysgolion, darparwyr lleoliadau a rhanddeiliaid allweddol wedi adolygu'r trefniadau sydd ar waith i alluogi myfyrwyr (yn amodol ar asesiadau risg unigol) i barhau ar gyfleoedd dysgu ymarferol a gweithio tuag at gwblhau gofynion y rhaglen ar amser, er gwaethaf effaith barhaus amodau'r pandemig. Mae asesiad risg Covid-19 Cymru Gyfan yn eich galluogi chi i ystyried eich ffactorau risg personol.

Gweler adnodd asesu risg Covid-19 ar gyfer y gweithlu Cymru Gyfan yma: <https://llyw.cymru/adnodd-asesu-risg-covid-19-ar-gyfer-y-gweithlu>

2.	Pa gymorth sydd ar gael o ran iechyd a lles myfyrwyr?
	Mae ystod o adnoddau cenedlaethol a lleol ar gael i fyfyrwyr gofal iechyd drwy safleoedd gwybodaeth eu prifysgolion lleol. Mae Addysg a Gwella Iechyd Cymru hefyd wedi datblygu adnoddau iechyd a lles sydd ar gael i bob aelod staff: https://aagic.gig.cymru/covid-19/adnoddau-iechyd-a-lles/ Mae Llywodraeth Cymru wedi gweithio gyda chyflogwyr ac undebau llafur GIG Cymru i sicrhau bod cynnig lles aml-haen ar gael i weithwyr iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru, gan gynnwys llinell cymorth Samariaid cyfrinachol a nifer o apiau cymorth iechyd a lles sydd am ddim i'w defnyddio - <i>Unmind</i>, <i>Sleepio</i> and <i>Daylight</i>, <i>Headspace</i>: https://www.nhsemployers.org/news/2020/03/free-access-to-wellbeing-apps-for-all-nhs-staff a <i>SilverCloud</i>: https://www.nhs.uk/apps-library/silvercloud/ Mae Iechyd i Weithwyr Proffesiynol Iechyd Cymru (HHP Cymru) hefyd wedi cael ei ymestyn, ac mae ar gael i fyfyrwyr gofal iechyd ei ddefnyddio. Mae HHP Cymru yn fodel cymorth iechyd meddwl a seicolegol cyfrinachol ac am ddim gyda sawl haen, i bawb sy'n gweithio yn y GIG yng Nghymru. Nod HHP Cymru yw cefnogi pobl all deimlo fel eu bod wedi'u llorio neu'n bryderus, neu sy'n cael trafferth yn rheoli heriau personol a phroffesiynol oherwydd y pandemig. Mae'r gwasanaeth ar waith rhwng 9:00 a 17:00 yn ystod yr wythnos, a gallwch gael mynediad iddo drwy ffurflen hunan-atgyfeirio ar y wefan: https://hhpwales.nhs.wales/cy/hafan/ e-bost: HHPCOVID@cf.ac.uk neu ffôn 0800 058 2738.
3.	Beth sydd wedi'i gynnwys yn safonau argyfwng ac adferiad y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth (NMC) a gyhoeddwyd ar 14.01.21?
	Mae'r NMC wedi ailgyflwyno'r <i>Safonau argyfwng ac adferiad presennol</i> (14.01.21): https://www.nmc.org.uk/standards-for-education-and-training/emergency-education-standards/ Mae'r safonau hyn yn ymateb i sefyllfa barhaus Covid-19, ac maent ar gael i'w defnyddio ym mhob un o wledydd y DU, gan gynnwys yr opsiwn i fyfyrwyr nyrsio a bydwreigiaeth yn y flwyddyn gyntaf i ganolbwyntio ar ddysgu academiaidd ac ar-lein yn hytrach na chymryd rhan mewn lleoliadau clinigol. Yn ogystal, mae opsiwn i fyfyrwyr nyrsio yn y flwyddyn olaf optio i mewn a chael eu hadleoli mewn lleoliadau clinigol â thâl, ac yn eithriadol, i'r un person gyflawni rôl y goruchwylydd ymarfer ac aseswr ymarfer.

	Fodd bynnag, nid ywr safonau argyfwng yr NMC yn orfodol, a rhanddeiliaid addysg allweddol a'u partneriaid ymarfer o fewn pedair gwlad y DU fydd yn penderfynu a ddylid eu gweithredu ai peidio. Gall pob un o wledydd y DU benderfynu a ydynt yn dymuno mabwysiadu'r safonau argyfwng ar hyn o bryd o ystyried anghenion lleol. <u>Yng Nghymru, yn dilyn ymgysylltiad â rhanddeiliaid allweddol, ni fydd y safonau argyfwng mewn perthynas ag adleoli myfyrwyr nyrsio yn y drydedd flwyddyn yn cael eu cyflwyno ar hyn o bryd</u> fel y'i nodir yn natganiad AaGIC a Llywodraeth Cymru (15.01.21): <i>“Rydym yn hynod ddiolchgar i'r myfyrwyr nyrsio a gafodd eu hadleoli yn ystod ton cyntaf y pandemig y llynedd. Mae'r newidiadau i'r safonau addysg nyrsio sy'n cael eu cyflwyno gan y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth yn ddewisol. Yng Nghymru, nid yw'r sefyllfa ar gyfer myfyrwyr nyrsio yr un peth â'r sefyllfa yn Lloegr, ac felly nid oes gennym gynlluniau ar hyn o bryd i ofyn i'n myfyrwyr nyrsio yn y drydedd flwyddyn gael eu hadleoli yn yr wythnosau nesaf. Ond byddwn yn parhau i adolygu'r sefyllfa.”</i> Bydd myfyrwyr nyrsio a bydwreigiaeth yn y flwyddyn gyntaf yn parhau i ymgymryd â lleoliadau ymarfer.
4.	Pam nad yw safonau argyfwng yr NMC yn cael eu cyflwyno yng Nghymru ar hyn o bryd? Er bod heriau difrifol i wasanaethau iechyd a gofal oherwydd amodau parhaus y pandemig, mae arweinwyr Gwasanaeth a'r Gweithlu yng Nghymru wedi cadarnhau (Ionawr 2021) nad oes angen adleoli myfyrwyr ar hyn o bryd. Mae AaGIC, Llywodraeth Cymru, Prifysgolion ac arweinwyr Gwasanaeth a'r Gweithlu wedi amlygu pa mor bwysig yw gwneud popeth sy'n bosib i barhau i gefnogi myfyrwyr yn ystod lleoliadau ymarfer, a rheoli'r cynlluniau wrth gefn sydd eu hangen i leddfu pwysau ar gapasiti lleoliadau, cefnogi statws uwchrifol ac amddiffyn amser dysgu, a darparu profiadau dysgu ar sail ymarfer effeithiol. Bu i gam cyntaf y pandemig darfu ar raglenni myfyrwyr, ac mae'r penderfyniad i beidio â gweithredu'r safonau argyfwng NMC ar hyn o bryd hefyd er mwyn cydnabod pa mor bwysig yw hi bod myfyrwyr yn parhau ar eu rhaglenni mewn modd amserol, fel eu bod yn gallu cael cyfle i gofrestru heb unrhyw oedi gormodol, gan sicrhau bod niferoedd digonol o staff wedi cofrestru ar gael ar gyfer y gweithlu. Bydd y penderfyniad i beidio â gweithredu'r safonau argyfwng NMC ar hyn o bryd, heblaw am ganiatáu i'r un person gyflawni rôl goruchwylydd ymarfer ac aseswr ymarfer ar gyfer y cyfnod y mae'r safonau argyfwng ar waith, yn cael ei adolygu'n gyson. Bydd cydweithrediad parhaus rhwng Llywodraeth Cymru,

	Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC), partneriaid Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Prifysgolion a chyrff proffesiynol a Chyfarwyddwyr y Gweithlu er mwyn monitro'r data Covid-19 diweddaraf, a'r effaith ar ddarpariaeth gwasanaeth.
5.	Beth yw'r safonau rheoleiddio proffesiynol presennol ar gyfer proffesiynau perthynol i Iechyd, ac addysg myfyrwyr gwyddorau gofal Iechyd yn sgîl pandemig Covid-19? Nid yw'r Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (HCPC) yn bwriadu ailgyflwyno safonau argyfwng ar hyn o bryd. Mae HCPC wedi bod yn gweithio gyda phrifysgolion, cyrff proffesiynol, sefydliadau'r GIG a rheoleiddwyr i sicrhau bod gan cymaint o bobl â phosibl y sgiliau a'r wybodaeth gywir fel y gallent gyfrannu at argyfwng Covid-19, a hefyd i alluogi myfyrwyr i gwblhau eu hastudiaethau heb ormod o darfu. Bydd HCPC yn parhau i gyflawni ei ddyletswydd statudol i amddiffyn y cyhoedd wrth ystyried canllawiau presennol y Llywodraeth ac Iechyd y cyhoedd, gan sicrhau Iechyd cyflogaion, a chynnig hyblygrwydd a chefnogaeth i rai sydd wedi cofrestru, fydd yn gweithio mewn amgylchiadau heriol tu hwnt. Mae HCPC wedi cyflwyno datganiad i fyfyrwyr yn ystod y cyfnod presennol: <i>“Rydym yn cydnabod bod myfyrwyr yn awyddus i barhau â'u datblygiad fel gweithwyr proffesiynol Iechyd a gofal ac yn awyddus i ddysgu mwy am y rôl y gallwch chi ei chwarae i gefnogi'r gwasanaeth Iechyd yn ystod y cyfnod anodd hwn. Fodd bynnag, credwn fod eich addysg a'ch hyfforddiant yn hanfodol i weithlu gofal Iechyd cryf yn y tymor hir, ac er bod y gofrestr dros dro o fyfyrwyr wedi bod yn hanfodol ar ddechrau'r pandemig, rydym bellach yn credu fod hyn yn bwysicach fyth.”</i> Gweler gwybodaeth Covid-19 ar gyfer y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (HCPC) 'Cymhwyso ein safonau:' https://www.hcpc-uk.org/covid-19/advice/applying-our-standards/ <u>Datganiad HCPC ar oruchwylio myfyrwyr (hcpc-uk.org)</u> Mae'r Academi Gwyddorau Gofal Iechyd (AHCS), Sefydliad Ffiseg a Pheirianneg mewn Meddygaeth (IPEM) a Chyngor Cofrestru Ffisiolegwyr Clinigol (RCCP) wedi pennu Cofrestr Dros Dro a Rennir (STR) ar gyfer ymarferwyr gwyddorau gofal Iechyd sydd ar agor i fyfyrwyr gwyddorau gofal Iechyd yn y flwyddyn olaf, sy'n bodloni'r meini prawf gofynnol er mwyn cofrestru fel gweithwyr proffesiynol ymarferol o fewn y gweithlu gwyddorau gofal Iechyd. Gweler rhagor o wybodaeth – Yr Academi Gwyddorau Gofal Iechyd: https://www.ahcs.ac.uk/education-training/

B: Polisïau a gweithdrefnau cenedlaethol

6. Beth yw ymateb iechyd y cyhoedd Llywodraeth Cymru i niwed yn ymwneud â Covid-19 a phobl yng Nghymru?

Mae ymateb Llywodraeth Cymru i Covid-19 yn parhau i ofyn am bedair ffrwd waith gan gynnwys arsylwi gwell, adnabod achosion mewn modd effeithiol ac olrhain cysylltiadau, gan ddysgu o brofiadau rhyngwladol ac ymgysylltu â'r cyhoedd.

Gall niwed yn ymwneud â Covid-19 i bobl Cymru ddigwydd drwy niwed uniongyrchol i unigolion yn sgîl heintiau a chymhlethdodau; gwasanaethau'n cael eu llorio oherwydd cynnydd mewn galw brys Covid-19; unigolion yn peidio â cheisio sylw meddygol brys, neu newidiadau yn narpariaeth gwasanaeth y GIG sy'n golygu gohirio gweithgareddau nad ydynt yn hanfodol; niweidiau economaidd-gymdeithasol megis unigolion ddim yn gallu gweithio, effeithiau ariannol ar fusnesau, a niweidiau seicolegol i'r cyhoedd yn sgîl cadw pellter cymdeithasol.

Gweler dogfen Llywodraeth Cymru 'Arwain Cymru allan o'r pandemig coronafeirws: Fframwaith ar gyfer adferiad':

<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2020-04/arwain-cymru-allan-or-pandemig-coronafeirws.pdf>

7. Beth yw safbwynt Addysg a Gwella Iechyd Cymru/Llywodraeth Cymru (Hydref 2020) o ran Covid-19 a myfyrwyr gofal iechyd?

Mae cyrff allweddol yng Nghymru yn parhau i weithio i gefnogi trefniadau rhaglenni diwygiedig myfyrwyr nyrsio, bydwreigiaeth, gwyddorau gofal iechyd a phroffesiynau perthynol i iechyd yn ystod cyfnod Covid-19.

Mae'r sefydliadau hyn wedi cynnwys Prifysgolion a Byrddau Iechyd/sefydliadau'r sector annibynnol yng Nghymru, Prif Swyddog Nyrsio Cymru, Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC), Partneriaeth Gwasanaethau a Rennir GIG Cymru, Cyngor Deoniaid Iechyd Cymru, Colegau Brenhinol ac Undebau Llafur.

Mae amodau'r pandemig yn dal i effeithio ar wasanaethau iechyd a gofal gyda goblygiadau i raglenni addysg proffesiynau iechyd wrth i sefydliadau geisio cefnogi myfyrwyr i mewn i gam adfer lleoliadau estynedig.

Mae ystod o ddogfennau ac adnoddau allweddol ar gael i fyfyrwyr, hyfforddwyr, addysgwyr a chyflogwyr ar gael yma:

<https://aagic.gig.cymru/covid-19/>

8.	Sut mae modd sicrhau statws uwchrifol myfyrwyr ac amddiffyn amser dysgu mewn lleoliadau? Mae AaGIC wedi datblygu cyfres o Egwyddorion Adfer Lleoliadau Covid-19 a gymeradwywyd gan sefydliadau rhanddeiliaid allweddol yng Nghymru i gefnogi dychweliad diogel myfyrwyr nyrsio, bydwreigiaeth, gwyddorau gofal iechyd a phroffesiynau perthynol i iechyd i drefniadau lleoliadau a gafodd eu heffeithio gan Covid-19 (Medi 2020). Mae'r egwyddorion yn darparu mesurau meincnodi Cymru gyfan i Ddarparwyr Lleoliadau, Sefydliadau Addysg Cymeradwy (AEI) a chyrff allweddol ynghylch dysgu ar leoliad dan amgylchiadau Covid-19. Mae'r egwyddorion hefyd yn ystyried <i>safonau argyfwng a rhaglen adferiad</i> NMC (2021) a <i>Covid-19: cymhwyso ein safonau</i> HCPC (2020). Dyma ddogfen Egwyddorion Adfer Lleoliadau Covid-19: https://aagic.gig.cymru/files/egwyddorion-adfer-lleoliadau-covid-19-cymru-gyfan/
9.	A yw myfyrwyr gofal iechyd yn cael eu dosbarthu'n weithwyr allweddol hanfodol? Ydy. Mae AaGIC/Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno datganiad sefyllfa sy'n cadarnhau bod gan yr holl fyfyrwyr meddygaeth, nyrsio, bydwreigiaeth, proffesiynau perthynol i iechyd a gwyddorau gofal iechyd statws gweithwyr allweddol parhaus tra eu bod ar leoliadau ymarferol yn rhan o'u rhaglen ddysgu. Gweler datganiad sefyllfa Llywodraeth Cymru/AaGIC ar statws gweithwyr allweddol myfyrwyr yma: https://aagic.gig.cymru/files/covid-19-position-statement-v2/ Mae Llywodraeth Cymru/AaGIC yn cydnabod fel gweithwyr allweddol, mae'n bosib y bydd gofyn i fyfyrwyr groesi ffiniau cyfnod clo lleol i barhau â'u profiad lleoliad. Mae 'esgus rhesymol' i fynd i mewn i ardal sydd â chyfyngiadau Covid-19, neu ei gadael, yn cynnwys "teithio ar gyfer gwaith neu addysg" (<i>Diweddariad Covid-19 16.09.20, Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru</i>). Lle bo'n bosibl, bydd Prifysgolion a Darparwyr Lleoliadau'n gweithio i gefnogi myfyrwyr i barhau yn eu lleoliad perthnasol. Wrth wneud hynny, rhaid i fyfyrwyr ddilyn yr holl ganllawiau diogelwch o bersbectif sefydliadol cenedlaethol a lleol. Gall myfyrwyr gael gafael ar lythyr sy'n cadarnhau eu statws gweithiwr allweddol gan safle myfyrwyr eu Prifysgol.

10.	Pa drefniadau indemniad sydd ar waith ar gyfer myfyrwyr gofal iechyd sy'n gweithio mewn lleoliadau ymarfer?
	Mae trefniadau indemniad ar waith ar gyfer myfyrwyr gofal iechyd sydd ar leoliadau ymarfer, drwy gynlluniau indemniad a weithredir gan Wasanaethau Cyfreithiol a Risg Partneriaeth Gwasanaethau a Rennir GIG Cymru ar ran Llywodraeth Cymru. Mae Cronfa Risg Cymru yn rhan o wasanaeth Cyfreithiol a Risg Partneriaeth Gwasanaethau a Rennir GIG Cymru. Mae'n darparu'r ffordd y gall yr holl Awdurdodau ac Ymddiriedolaethau Iechyd yng Nghymru indemnio yn erbyn risgiau. Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau bod y cynllun Sicrwydd Bywyd yn berthnasol i fyfyrwyr ar leoliadau uwchrifol, fydd ar agor tan 25.03.22: https://www.nhsbsa.nhs.uk/nhs-and-social-care-coronavirus-life-assurance-scheme-2020-wales
11.	Gall materion gofal plant fod yn bryder wrth ddysgu ar leoliad. A fydd unrhyw gymorth i'r myfyrwyr hyn i ddod o hyd i ysgolion a meithrinfeydd sydd ar agor fel gweithwyr allweddol?
12.	Pa adnoddau defnyddiol eraill sydd ar gael? Cyngor Deoniaid Iechyd: https://councilofdeans.org.uk/covid-19/covid-19-frequently-asked-questions-healthcare-students/ Cyngor Covid-19 HCPC: https://www.hcpc-uk.org/covid-19/advice/ Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth, Coronafeirws (Covid-19): Gwybodaeth a chyngor: https://www.nmc.org.uk/news/coronavirus/frequently-asked-questions/ Cyflogwyr GIG – Addysg a hyfforddiant gwyddorau gofal iechyd: https://www.nhsemployers.org/your-workforce/plan/workforce-supply/education-and-training/healthcare-science-education-and-training Cwestiynau cyffredin Coleg Brenhinol Nyrsio: https://www.rcn.org.uk/get-help/rcn-advice/covid-19 Cwestiynau cyffredin Coleg Brenhinol y Bydwagedd: https://www.rcm.org.uk/coronavirus-qa/

C: Goruchwyllo ac asesu myfyrwyr

13.	A fydd myfyrwyr gofal iechyd yn parhau i ymgymryd â lleoliadau ymarferol yn ystod camau pellach y pandemig?
	Bydd. Bydd pob myfyriwr yn parhau gyda'u rhaglen ddysgu fel myfyrwyr nyrsio, myfyrwyr bydwreigiaeth, myfyrwyr proffesiynau perthynol i iechyd neu wyddorau gofal iechyd yn ystod pandemig parhaus Covid-19. Mae AaGIC, Prifysgolion a Darparwyr Lleoliadau yng Nghymru yn parhau i roi'r cynlluniau wrth gefn sydd eu hangen ar waith i sicrhau bod gan fyfyrwyr gyfleoedd i gyflawni eu deilliannau dysgu ymarfer a sicrhau bod goruchwyliaeth ac asesu priodol, statws uwchrifol ac amddiffyn amser dysgu yn dal i fod yn berthnasol. Yn dilyn cyflwyno safonau argyfwng ac adferiad NMC (14.01.21) ac ymgynghori â sefydliadau allweddol yng Nghymru, ar hyn o bryd ni fydd unrhyw newidiadau i'r ffordd y caiff dysgu theori ac ymarfer myfyrwyr nyrsio a bydwreigiaeth ei drefnu, heblaw y bydd un person yn cyflawni'r rôl goruchwyllydd ac aseswr. Bydd dysgu ar sail ymarfer myfyrwyr yn parhau yn ôl y cynllun gwreiddiol. Y flaenoriaeth yw cofrestru myfyrwyr y flwyddyn olaf mewn modd amserol. Bydd y sefyllfa'n cael ei hadolygu'n barhaus.
14.	A fydd myfyrwyr yn cael eu hadleoli i leoliadau dan gontractau cyflogaeth myfyrwyr?
	Na. <u>Yng Nghymru</u>, bydd myfyrwyr gofal iechyd yn parhau i ymgymryd â dysgu ar leoliad yn unol â gofynion eu rhaglen. Ni fydd myfyrwyr yn cael eu hadleoli dan gontract ar hyn o bryd. (<i>Edrychwch ar Gwestiynau 3 a 4 i gael cadarnhad o'r manylion hyn</i>).
15.	Sut fydd staff ymarfer yn cael sicrwydd bod myfyrwyr wedi cwblhau'r deunyddiau adsefydlu perthnasol cyn dechrau ar leoliad?
	Bydd myfyrwyr gofal iechyd yn rhannu 'Pasbort Dychweliad Diogel Myfyrwyr' gyda Goruchwylwyr Ymarfer/Aseswyr Ymarfer/Addysgwyr Ymarfer neu rôl gyfwerth, wrth iddynt ddechrau mewn lleoliad a ddyrennir iddynt sy'n nodi manylion o gynnwys adsefydlu allweddol: https://aagic.gig.cymru/files/covid-19-placement-recovery-student-passport-form/ Mae'r pasbort yn rhoi sicrwydd bod myfyrwyr wedi cwblhau asesiad risg unigol a bod priodoldeb eu lleoliad wedi cael ei ystyried. Mae'r pasbort hefyd yn cynnwys manylion adsefydlu ar gyfer amgylchedd y lleoliad, ddylai gael eu cwblhau o fewn wythnos gyntaf lleoliad myfyriwr.

16. Sut fydd myfyrwyr gofal iechyd yn cael eu goruchwyllo tra eu bod ar leoliad?

Rheoliadau'r Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth: Gyda chyflwyniad *Safonau Argyfwng* y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth ar ddechrau'r pandemig, roedd angen cyflwyno *Safonau ar gyfer goruchwyllo ac asesu myfyrwyr newydd* (NMC 2018) ledled rhaglenni nyrsio a bydwreigiaeth ar unwaith.

Nid yw'r NMC yn disgwyl i sefydliadau ddychwelyd y safonau oedd ar waith i gefnogi dysgu ac asesu'n ymarferol (SLAiP 2008).

Mae prifysgolion a darparwyr lleoliadau yn parhau i ddefnyddio'r trefniadau goruchwyllo ac asesu myfyrwyr newydd (NMC 2018).

Mae hyn yn golygu y bydd myfyrwyr nyrsio a bydwreigiaeth yn cael cefnogaeth gan Oruchwylwyr Ymarfer ac Aseswyr Ymarfer. Bydd timau lleoliadau, Hwyluswyr Addysg Ymarfer, Nyrsys Cyswllt Addysg, Addysgwyr Ymarfer, Aseswyr Academaidd a staff Prifysgolion hefyd yn rhoi cefnogaeth i fyfyrwyr wrth ddysgu ar leoliad.

Canllawiau'r Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (HCPC): Nod gwybodaeth HCPC yw cefnogi rhai sydd wedi cofrestru i ddeall sut i ddefnyddio *Safonau ymddygiad, perfformiad a moeseg yn ystod pandemig COVID-19*:

<https://www.hcpc-uk.org/covid-19/advice/applying-our-standards/>

Mae'r canllawiau'n cynnwys bodloni safonau HCPC mewn amgylchedd heriol, a chynghor i rai sy'n rhoi goruchwylloeth effeithiol neu'n dirprwyo gwaith:

<https://www.hcpc-uk.org/covid-19/advice/applying-our-standards/supervision-and-delegation/>

Cofrestr Covid-19 Dros Dro a Rennir ar gyfer Ymarferwyr Gwyddorau Gofal Iechyd: Yn unol â datblygiadau yn rheoliadau statudol proffesiynau gofal iechyd mae'r Academi Gwyddorau Gofal Iechyd (AHCS), y Sefydliad Ffiseg a Pheirianeg mewn Meddygaeth (IPEM) a'r Cyngor Cofrestru Ffisiolegwyr Clinigol (RCCP) wedi bod yn cydweithio i bennu Cofrestr Dros Dro a Rennir (STR) ar gyfer ymarferwyr gwyddorau gofal iechyd.

Mae'r Gofrestr Dros Dro a Rennir ar agor i fyfyrwyr gwyddorau gofal iechyd yn eu blwyddyn olaf ledled pedair gwlad y DU sy'n bodloni'r meini prawf gofynnol, ac sy'n eu galluogi i gofrestru fel gweithwyr proffesiynol yn rhan o'r gweithlu gwyddorau gofal iechyd: <https://www.ahcs.ac.uk/education-training/>

17.	Beth os yw'r amrywiaeth o ran profiadau dysgu ar leoliad yn gyfyngedig oherwydd effaith Covid-19 ar ad-drefnu gwasanaethau gofal iechyd?
	Mae AaGIC, Prifysgolion a Darparwyr Lleoliadau yn gweithio i sicrhau bod myfyrwyr yn dal yn gallu cael mynediad at ystod mor eang â phosib o leoliadau. Os oes pryderon ynghylch cyfleoedd dysgu cyfyngedig i fyfyrwyr o fewn lleoliad a ddynodwyd, dylid trafod hyn gydag arweinydd tîm y lleoliad. Mae cyfnod Covid-19 wedi golygu newid digynsail o ran darpariaeth gwasanaethau gofal iechyd, ond mae ffyrdd newydd o weithio hefyd wedi arwain at gyfleoedd dysgu ar leoliad unigryw y mae myfyrwyr yn gallu elwa ohonynt a chyfrannu atynt ar hyn o bryd. Bydd timau lleoliadau yn ceisio teilwra strategaethau asesu er mwyn sicrhau defnydd priodol o drafodaethau myfyriol, cwestiynu myfyrwyr, efelychiad gweithgareddau gofal a sicrhau bod myfyrwyr yn arddangos sgiliau hanfodol wrth asesu deilliannau dysgu ymarferol. Os oes cymorth pellach ar gael, dylai myfyrwyr gysylltu â'r Hwylusydd Addysgwr Ymarfer/Nyrs Cyswllt Addysg/Hwylusydd Ymarfer neu rôl gyfwerth a/neu gyswllt Prifysgol. Dylai myfyrwyr hefyd gysylltu â'u Haseswr Academiaidd Prifysgol/Arweinydd Rhaglen i gael cyngor.
18.	A fydd dogfennaeth asesu ymarfer myfyrwyr yn dal i fod yr un peth dan y trefniadau rhaglen diwygiedig?
	Bydd. Bydd myfyrwyr yn parhau i gofnodi tystiolaeth tuag at gyflawni deilliannau dysgu ymarfer gan ddefnyddio eu dogfennaeth rhaglen berthnasol. Gellid defnyddio cofnodion dysgu ymarfer ychwanegol er mwyn cyfleu profiadau dysgu ategol myfyrwyr. O ystyried amodau parhaus y pandemig, mae'n bosib na fydd modd cofnodi a chadarnhau deilliannau dysgu ymarfer yn gorfforol yn y ffordd arferol. Bydd goruchwylwyr ac aseswyr ymarfer, addysgwyr ymarfer neu rolau cyfwerth o bosib yn gorfod ystyried yr angen i lenwi dogfennaeth myfyrwyr ar adeg y cytunwyd arni tuag at ddiwedd lleoliad y myfyriwr. Yn ogystal, bydd angen i fyfyrwyr gymryd rhan weithredol yn eu dysgu eu hunain, gan gymryd mantais o gyfleoedd dysgu sy'n codi, a meddwl yn ofalus am gymryd cyfrifoldeb dros gofnodi tystiolaeth tuag at gyflawni deilliannau dysgu ymarfer yn ystod y cyfnod Covid-19.

19.	Oes unrhyw newid i'r sgiliau a'r gweithdrefnau y mae disgwyl i fyfyrwyr eu cyflawni yn ystod cyfnod Covid-19? Na. Mae gofynion rhaglenni'n pennu'r sgiliau a'r gweithdrefnau y mae disgwyl i fyfyrwyr eu cyflawni erbyn diwedd eu rhaglen yn ddiogel ac yn effeithiol. Mae gofynion rhaglenni'n parhau i fod yr un peth yn ystod cyfnod hwn y pandemig. Does dim disgwyliad i fyfyrwyr weithio y tu hwnt i gyfyngiadau cymhwysedd/hyfedredd fel y'i nodwyd yn nogfennaeth eu rhaglen. Mae gweithwyr proffesiynol cofrestredig yn dal i fod yn atebol am bob agwedd ar ymarfer unigol, gan gynnwys beth maen nhw'n dewis dirprwyo i fyfyrwyr: Canllawiau dirprwyo Cymru gyfan: https://aagic.gig.cymru/files/canllawiau-dirprwyo-cymru-gyfan/
20.	A all myfyrwyr gymryd rhan mewn rhaglenni brechu? Gallent (at ddibenion profiadau dysgu ychwanegol). Nid yw AaGIC a GIG Cymru wedi cytuno i adleoli myfyrwyr gofal iechyd yn llawn i gefnogi'r rhaglen frechu. Mae hyn er mwyn sicrhau mynediad myfyrwyr at ystod eang o brofiadau dysgu ar sail ymarfer sydd ei hangen er mwyn cwblhau'r rhaglen a chofrestru mewn modd amserol. Fodd bynnag, os yw'r brifysgol ar y cyd â darparwyr lleoliad wedi cynnal archwiliad addysgol, ac os oes darpariaeth angenrheidiol ar gyfer adsefydlu, asesu risg, goruchwyllo ac asesu, gall myfyrwyr gael mynediad at brofiadau dysgu ar sail ymarfer ychwanegol mewn canolfannau brechu. Bydd myfyrwyr yn gallu cymryd rhan dan oruchwyliaeth yn ystod pob cam o'r broses frechu wrth asesu unigolion sy'n dod i gael brechiad, gan gynnig cyngor a gwybodaeth, cael cydsyniad ar sail gwybodaeth, paratoi a gweinyddu'r brechiad, cadw cofnodion ac arsylwi ar ôl imiwneiddiad. Mae Llywodraeth Cymru, Iechyd Cyhoeddus Cymru a Chanolfan Wybodaeth Meddyginiaethau Cymru wedi datblygu protocol i Weinidogion Cymru ei awdurdodi, ar gyfer hwyluso cyflawniad y rhaglen frechu COVID-19 genedlaethol: https://gov.wales/sites/default/files/publications/2020-12/national-protocol-for-covid-19-astrazeneca-vaccine.pdf Mae canllawiau NMC yn nodi bod myfyrwyr yn uwchrifol drwy gydol eu profiadau dysgu ymarfer, a dim ond gyda goruchwyliaeth y byddai modd iddynt gael eu haddysgu a gweinyddu meddyginiaethau rhieniol: nmc-response-to-the-consultation-on-changes-to-the-human-medicine-regulations-170920-003.pdf Mae'n bosib y bydd myfyrwyr yn dewis cofrestru gyda 'Banciau' Byrddau ac Ymddiriedolaethau Iechyd er mwyn gwneud gwaith cyflogedig ychwanegol i gefnogi'r rhaglen frechu.

21.	Oes modd goruchwylio myfyrwyr i weinyddu brechiad y fflw yn rhan o'u profiad dysgu?
	Na. Yn aml, caiff brechiad y fflw ei gyflenwi a'i weinyddu drwy Gyfarwyddyd Grŵp o Gleifion (PGD). Nid yw deddfwriaeth (Rheoliadau Meddyginiaethau Dynol, 2012) yn caniatáu i fyfyrwyr weinyddu cyffuriau sydd ar bresgripsiwn yn rhan o PGD. Dim ond gweithiwr proffesiynol gofal iechyd cymwys all weinyddu meddyginiaethau PGD, a does dim modd dirprwyo'r ddyletswydd. Fodd bynnag, os na chaiff brechiad fflw ei gyflenwi drwy PGD, gall y myfyriwr drafod gyda'i oruchwylydd ynghylch gweinyddu dan oruchwyliaeth. Gweler canllawiau Llywodraeth y DU ar gyfarwyddiadau grwpiau o gleifion yma: https://www.gov.uk/government/publications/patient-group-directions-pgds/patient-group-directions-who-can-use-them
22.	A ydy'r broses wedi newid os oes pryderon parhaus am gymhwysedd/hyfedredd myfyriwr?
	Nac ydy. Mae'r un broses ar waith. Os oes pryderon parhaus ynghylch cymhwysedd myfyriwr, dylid mynd i'r afael â'r rhain gan ddefnyddio'r pro fforma cynllun gweithredu perthnasol yn nogfennaeth rhaglen myfyriwr. Os nad yw myfyriwr yn bodloni'r deilliannau dysgu ymarfer gofynnol o bosib, dylent fod wrth wraidd unrhyw broses cynllunio gweithredu gyda staff allweddol sydd ynghlwm gan gynnwys Goruchwylwyr Ymarfer, Aseswyr Ymarfer, Addysgwyr Ymarfer neu rolau cyfwerth, ac Aseswyr Academaidd. Dylai rhanddeiliaid hefyd gynnwys unigolion perthnasol megis Hwyluswyr Addysg Ymarfer/Addysgwyr Ymarfer/a phobl mewn rolau Nyrsys Cyswllt Addysg. Mae cyrff rheoleiddio yn disgwyl i weithwyr proffesiynol iechyd fodelu ymddygiad proffesiynol y gall myfyrwyr ei efelychu.
23.	Mae cleient wedi mynegi pryder am fyfyrwr sy'n mynd ar ymweliad cartref gyda'i Oruchwyllydd Ymarfer. Sut ddylid rheoli'r sefyllfa hon?
	Nid yw'r sefyllfa hon yn unigryw i bandemig Covid-19. Gall unigolion wrthod rhoi mynediad i'w cartref i unrhyw weithiwr proffesiynol iechyd neu ofal, ond gall y sefyllfa hon godi'n fwy aml gan fod unigolion yn teimlo'n fwy pryderus am nifer y bobl sydd ynghlwm ac am ledaeniad posib Covid-19 ar hyn o bryd. Bydd yn ddefnyddiol i drafod y mater posib hwn gyda'r myfyriwr ar ddechrau pob diwrnod gwaith ac os yw'r goruchwyllydd yn credu ei fod yn briodol, gellid cysylltu â'r cleient ymlaen llaw i roi gwybod y bydd myfyriwr yn bresennol.

	Byddai hyn yn rhoi cyfle i'r goruchwylydd roi sicrwydd i gleientiaid ynghylch y mesurau rheoli heintiau y byddan nhw a'r myfyrwyr yn eu dilyn wrth ymweld â chartrefi, gan alluogi'r cleient i wneud penderfyniad ar sail gwybodaeth.
24.	Sut all myfyrwyr gadw pellter cymdeithasol wrth deithio i ymweliad yn y gymuned gyda'u Goruchwylydd Ymarfer neu Addysgwr? Dylid ystyried rhannu car i fynd i leoliadau yn y gymuned ond os does dim trefniadau amgen yn bosibl. Dylai trefniadau teithio gael eu trafod ymlaen llaw bob tro os yw myfyrwyr yn mynd i ymweld â chleientiaid yn y gymuned gyda'u Goruchwylydd Ymarfer/Addysgwr. Os nad oes opsiwn hyfyw arall, ac os yw'r Goruchwylydd Ymarfer/Addysgwr yn cytuno ar rannu ceir, bydd modd ystyried hyn, ond rhaid i fyfyrwyr lynu at argymhellion diweddaraf y llywodraeth a dilyn cyngor proffesiynol gan staff y lleoliad a'r brifysgol. Mae'n bosib y bydd trefniadau amgen megis myfyrwyr yn defnyddio ceir eu hunain neu feicio neu gerdded ar gael (os yw pellteroedd rhesymol yn caniatáu). Os ydynt yn defnyddio trafndiaeth gyhoeddus i gyrraedd ymweliadau yn y gymuned, dylai myfyrwyr ddilyn canllawiau Llywodraeth Cymru ar deithio'n ddiogel: https://llyw.cymru/teithion-ddiogel-coronafeirws-canllawiau-ir-cyhoedd (ar gyfer hawliadau costau teithio, gweler Cwestiwn 35). Rhaid i fyfyrwyr ddilyn mesurau rheoli ac atal heintiau cyffredinol o hyd megis protocolau golchi dwylo, glynu at gyngor pellter cymdeithasol a defnyddio cyfarpar diogelu personol (PPE) os yw'n briodol ac yn ôl y gofyn wrth ddarparu gofal.
25.	Sut all sefydliadau gael sicrwydd y bydd lleoliad a aildrefnwyd oherwydd Covid-19 yn gallu darparu amgylchedd dysgu diogel ac effeithiol i fyfyrwyr? Lle bo'n bosibl, dylid cynnal archwiliad amgylchedd dysgu ar sail ymarfer llawn o ardaloedd clinigol lle bydd myfyrwyr yn ymgymryd â phrofiadau dysgu ar sail ymarfer. Fodd bynnag, yn ystod cyfnod yr argyfwng mae <i>Archwiliad Addysgol Dros Dro Covid-19</i> diwygiedig wedi cael ei gynhyrchu sydd i'w ddefnyddio (yn ôl yr angen) yn benodol er mwyn rhoi sicrwydd bod lleoliad ymarfer newydd neu ar ei newydd wedd yn darparu amgylchedd dysgu diogel ac effeithiol. Gellid cynnal archwiliad addysgol diwygiedig o bell dros y ffôn, neu drwy ddefnyddio adnodd cyfathrebu electronig, neu wyneb yn wyneb os yw'n briodol. Dyma'r ddogfen archwiliad addysgol: https://heiw.nhs.wales/files/covid-19-temporary-educational-audit-of-the-practice-learning-environment/

26.	Beth am fyfyrwr gofal iechyd sydd â lleoliad nad yw'n gweithio'n uniongyrchol â chleientiaid? A fydd yn dal yn gallu cyflawni deilliannau dysgu?
	Bydd. Mae sawl cymhwysedd/hyfedredd y gall myfyrwr gofal iechyd anelu at eu cyflawni mewn lleoliad nad yw'n gweithio'n uniongyrchol â chleientiaid. Gweler canllawiau i fyfyrwr nyrsio yma: https://heiw.nhs.wales/files/practice-learning-outcomes-in-non-client-facing-placements/ Os yw asesiad risg unigol myfyrwr yn nodi bod lleoliad nad yw'n gweithio'n uniongyrchol â chleientiaid yn briodol, dylai fod yn rhan o drafodaethau unigol rhwng y myfyrwr a staff perthnasol yn y Brifysgol. Rhaid i'r trafodaethau hyn hefyd nodi manylion unrhyw addasiadau rhesymol sydd eu hangen i gefnogi dysgu ar sail lleoliad. Bydd Prifysgolion a Darparwyr Lleoliadau yn rhoi cyngor ar yr ardaloedd nad ydynt yn gweithio'n uniongyrchol â chleientiaid posib sydd ar gael o fewn cylchredau dyrannu lleol er mwyn ymateb i amgylchiadau unigol myfyrwr. Os nad yw lleoliad addas yn bosib oherwydd sgôr Asesiad Risg Covid-19 unigol myfyrwr, ac os nad yw llwybr theori yn unig ar gael, gellid ystyried cyfnod 'absenoldeb arbennig' dros dro yn hytrach na gohirio astudiaethau (*Mae AaGIC wedi cytuno y bydd y cyfnod 'absenoldeb arbennig' ac unrhyw amser gwneud yn iawn gofynnol yn cael eu cefnogi gan daliadau bwrsariaeth parhaus, fel bod modd i'r myfyrwr hynny gwblhau eu rhaglenni).
27.	Beth fydd yn digwydd os yw Aseswr Ymarfer/Addysgwr neu oruchwyliwr cyfwerth myfyrwr yn cael ei symud i ardal ymarfer arall oherwydd anghenion Covid-19 y gweithlu? Yn yr amgylchiadau hyn, gall y myfyrwr barhau yn yr un lleoliad a chael Aseswr Ymarfer/Addysgwr neu rôl gyfwerth arall, neu fel arall, efallai y bydd yn bosib i'r myfyrwr symud gyda'r Aseswr Ymarfer/Addysgwr i'r ardal ymarfer newydd. Os credir bod symud gyda'r Aseswr Ymarfer/Addysgwr yn bosib, bydd angen i reolwyr y tîm lleoliad yn y ddau leoliad drafod i sicrhau y byddai gofynion y gweithlu'n caniatáu i'r fath symudiad ddigwydd. Yn ogystal, dylai'r tîm lleoliad geisio cyngor gan eu Hwylusydd Addysg Ymarfer/Addysgwr Ymarfer/Nyrs Cyswllt Addysgol neu rôl gyfwerth. Os yw pawb yn cefnogi'r symudiad, dylid cysylltu â pherson perthnasol yn y Brifysgol i sicrhau bod yr ardal ymarfer wedi cael ei harchwilio, a'i bod yn briodol ar gyfer lleoliadau.

28.	Oes modd i fyfyrwyr gofal iechedd weithio fel Gweithiwr Cymorth Gofal lechyd yn yr un amgylchedd â'r lleoliad?
	Oes. Yn ystod amodau presennol y pandemig, caniateir i fyfyrwyr gofrestru gyda'u cronfa nyrsys leol a gweithio fel Gweithiwr Cymorth Gofal lechyd yn yr un amgylchedd â'r lleoliad posib. Fodd bynnag, nid yw'r oriau fydd yn cael eu treulio'n gweithio fel Gweithiwr Cymorth Gofal lechyd yn cyfrif tuag at oriau ymarfer y rhaglen. Rhaid i'r patrwm gweithiwr/myfyriwr hwn gael ei gytuno gan y rheolwr lleoliadau. Bydd penderfyniadau'n cael eu gwneud ar sail polisïau atal a rheoli heintiau lleol, all gyfyngu ar nifer y bobl mewn amgylcheddau clinigol. Rhaid i oruchwyliaeth, asesiadau a threfniadau dirprwyo nodi'r gwahaniaeth yn glir rhwng amser pan fydd myfyriwr yn gweithio tuag at gyflawni deilliannau dysgu ymarfer, a'r amser pan fyddant yn gweithio mewn swydd Gweithiwr Cymorth Gofal lechyd. Rhaid glynw at y Gyfarwydddeb Amser Gweithio a gweithredu uchafswm o wythnos waith 48 awr: https://www.gov.uk/maximum-weekly-working-hours
29.	At bwy ddylai myfyrwyr droi os ydynt yn poeni neu'n ansicr am ddychwelyd i leoliadau?
	Dylai myfyrwyr gysylltu â'u Tiwtor Personol yn y Brifysgol/Mentor Academiaidd i adolygu eu hamgylchiadau unigol a phenderfynu ar ffordd ymlaen, gan sicrhau bod myfyrwyr yn cael gwybod am wasanaethau lles os yn briodol, a thrafod unrhyw addasiadau all fod eu hangen i leddfu'r pryderon o ran lleoliad.
30.	Beth yw'r cynlluniau wrth gefn o ran lleoliadau myfyrwyr os bydd clwstwr o achosion Covid-19 yn lleol a chyfyngiadau lleol yn cael eu rhoi ar waith?
	Mae protocol Cytundeb Lefel Leol rhwng AaGIC, Prifysgolion a Darparwyr Lleoliadau yn cynnwys gofyniad sy'n nodi bod angen uwchgyfeirio effeithiau ar brofiadau dysgu myfyrwyr at bartïon perthnasol. Dan arweiniad AaGIC, mae Grŵp Atgyfeirio Lleoliadau Cymru Gyfan sy'n cynnwys cynrychiolaeth gan yr holl randdeiliaid allweddol yng Nghymru wedi cael ei sefydlu er mwyn ymateb i bwysau newydd o ran gwasanaethau a myfyrwyr academiaidd. Mae cynllunio wrth gefn yn cael ei lywio gan Egwyddorion Adfer Lleoliadau Covid-19, gafodd eu cymeradwyo gan sefydliadau rhanddeiliaid allweddol yng Nghymru i gefnogi dychweliad diogel myfyrwyr gofal iechedd i ddysgu ar sail ymarfer (Medi 2020).

	Dyma'r ddogfen Egwyddorion Adfer Lleoliadau Covid-19: https://aagic.gig.cymru/files/egwyddorion-adfer-lleoliadau-covid-19-cymru-gyfan/ Mae'r egwyddorion yn cynnwys ysgogi cynlluniau gweithredu ailgychwyn lleoliadau pe byddai penderfyniad i atal lleoliadau myfyrwyr dros dro, a hysbysiad o ofyniad i gwblhau unrhyw adroddiadau eithrio rheoleiddwyr proffesiynol.
31.	A fydd myfyrwyr sydd ar fin cwblhau eu rhaglen yn cael cyfnod o diwtoriaeth ar ôl cofrestru? Bydd. Unwaith y mae myfyrwyr yn cofrestru ac yn dod yn gyflogaeth, bydd pob sefydliad ieuchyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru yn darparu cyfnod o diwtoriaeth. Mae sefydliadau'n benodol ymwybodol bod myfyrwyr yn dechrau ar gyflogaeth mewn cyfnod o newid digynsail i wasanaethau gofal ieuchyd. Rhaid i drefniadau tiwtoriaeth feincnodi yn erbyn egwyddorion rhagoriaeth ymarfer megis adsefydlu clinigol, goruchwyliaeth glinigol, ymarfer myfyriol ac ôl-drafodaethau gyda chyfoedion. Gweler Egwyddorion Tiwtoriaeth Craidd Cymru Gyfan: http://www.nwssp.wales.nhs.uk/sitesplus/documents/1178/Final%20Report%20for%20Preceptorship.pdf Gweler Egwyddorion Tiwtoriaeth y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth: https://www.nmc.org.uk/globalassets/sitedocuments/nmc-publications/nmc-principles-for-preceptorship-a5.pdf Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal: https://www.hcpc-uk.org/covid-19/ Academi Gwyddorau Gofal Iechyd: https://www.ahcs.ac.uk/news-events/news/
D: Prosesau Prifysgolion/Darparwyr Lleoliadau	
32.	Beth fydd yn digwydd os oes angen i fyfyrwr ar leoliad, neu aelod o'i deulu, hunanynysu? Os yw myfyriwr yn cael prawf positif, yn asymptomatig neu'n profi symptomau Covid-19 tra ei fod ar leoliad, mae'n rhaid iddo hunanynysu a dilyn y canllawiau aros gartref: https://llyw.cymru/canllawiau-hunanynysu https://llyw.cymru/hunanynysu-mewn-cartref-rennir-yn-ystod-y-pandemig-coronafeirws

	Yn ogystal, dylai'r myfyriwr roi gwybod i'w Goruchwylydd Ymarfer, Rheolwr Tîm Lleoliadau a'r cyswllt yn y Brifysgol ar unwaith. Bydd angen i fyfyrwr gydymffurfio â gweithdrefnau salwch/adrodd am absenoldebau y lleoliad a'r brifysgol. Hefyd, bydd gan bob Prifysgol drefniadau adrodd a chefnogi penodol ar waith ar gyfer myfyrwyr sy'n cael canlyniad prawf Covid-19 positif. Mae'n rhaid dilyn y rhain.
33.	A fydd dyraniadau lleoliadau arferol yn cael eu hadolygu oherwydd cyfnod hir o ad-drefnu gwasanaethau gofal iechyd yn sgîl Covid-19? Mae'n bosib y bydd angen newid strwythur lleoliadau ychydig o'i gymharu â phatrymau dyraniadau arferol myfyrwyr. Bydd hyn yn dibynnu ar amodau parhaus y pandemig, ad-drefnu gwasanaethau gofal iechyd ac unrhyw gymhlethdodau eraill yn ymwneud â chyfyngiadau Covid-19 lleol. Fodd bynnag, mae pob sefydliad yng Nghymru wedi ymrwymo i roi blaenoriaeth allweddol i barhau â rhaglenni dysgu myfyrwyr. Mae'n hanfodol bod digon o bobl wedi cofrestru ar gael i gynnal y gweithlu yng Nghymru. Mae Prifysgolion a Darparwyr Lleoliadau yn ymateb i amgylchiadau lleol er mwyn cynnig profiadau dysgu sy'n gweddu i ddeilliannau'r rhaglen, ac sy'n osgoi oedi diangen o ran myfyrwyr yn cwblhau eu rhaglenni.
34.	Os bydd angen i fyfyrwyr gofal iechyd hunanynysu, a fyddent yn gallu gwneud yn iawn o ran yr oriau rhaglen gofynnol? Mae'n bosib y bydd gofyn i fyfyrwyr sy'n methu amser ymarfer am gyfnod estynedig oherwydd hunanynysu neu reswm iechyd arall wneud yn iawn am yr amser i sicrhau eu bod wedi bodloni gofynion rhaglen penodol i broffesiynau. Mae ychydig o hyblygrwydd o fewn rheoliadau rhaglenni er mwyn bod yn addas ar gyfer cyfnodau o salwch ac absenoldebau cymeradwy. Yn dibynnu ar yr amgylchiadau, os yw myfyrwyr yn profi cyfnod hir o salwch, neu angen parhaus i warchod eu hunain, mae'n bosib y bydd lleoliadau'n cael eu gohirio am gyfnod. Efallai y bydd hyn yn ymestyn yr amser y bydd yn ei gymryd i fyfyrwr gwblhau ei raglen.
35.	Beth ddylai myfyrwyr ystyried ar leoliad os oes ganddynt gyflwr iechyd isorweddol? Cynghorir myfyrwyr i drafod â'u Tiwtor Personol yn y Brifysgol/Mentor Academiaidd a dilyn y canllawiau ynghylch cyflyrau iechyd isorweddol https://icc.gig.cymru/

	O ystyried y risgiau cynyddol ynghlwm wrth Covid-19, ni fyddai disgwyl i fyfyrwyr ymgymryd â lleoliad os oes ganddynt risg uwch o salwch difrifol i'w hiechyd eu hunain a/neu gyfrifoldebau gofal. Yn y sefyllfaoedd hyn, bydd prifysgolion yn trafod opsiynau amgen gyda myfyrwyr gan gynnwys cyfnod o absenoldeb cymeradwy, trefniadau absenoldeb arbennig, neu ohirio astudiaethau, neu lwybr academiaidd amgen os yw ar gael. Rhaid i fyfyrwyr lenwi asesiad risg unigol gan ddefnyddio Adnodd Asesu Risg Covid-10 ar gyfer y Gweithlu (neu adnodd tebyg a ddefnyddir gan eu Prifysgol) cyn dechrau ar leoliad: https://llyw.cymru/adnodd-asesu-risg-covid-19-ar-gyfer-y-gweithlu Os yw myfyriwr yn gallu ymgymryd â lleoliad yn dilyn eu sgôr asesiad risg unigol, byddant yn cofnodi hyn yn ogystal â sicrwydd arall o adsefydlu cyn-lleoliad mewn 'Pasbort Dychweliad Diogel Myfyrwyr Cymru Gyfan': https://heiw.nhs.wales/files/covid-19-placement-recovery-student-passport-form/ (*mae'r pasbort bellach yn cynnwys cofnod o frechiad Covid-19 y myfyriwr).
36.	Beth os yw materion yn codi o ran profion ffitrwydd Cyfarpar Diogelu Personol (PPE) yn ystod lleoliad? Rhaid i fyfyrwyr gael sesiwn adsefydlu diogelwch effeithiol cyn dechrau ym mhob lleoliad ymarferol, gan sicrhau eu bod yn gyfarwydd â'r gweithdrefnau mewn argyfwng, dulliau adrodd ac unrhyw offer y gall fod angen iddynt ei ddefnyddio gan gynnwys profion ffitrwydd priodol a defnyddio PPE. Os oes unrhyw bryderon ynghylch argaeledd PPE, dylai myfyrwyr roi gwybod am hyn ar unwaith i'r Goruchwylwyr Ymarfer, Rheolwr y Tîm Lleoliadau a siarad â'r Hwylusydd Addysg Ymarfer Lleol/Tîm Nyrs Cyswllt Addysg/cyswllt yn y Brifysgol. Fel arall, gall myfyrwyr gysylltu â hwb e-byst Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC): HEIW.EdCommissioning@wales.nhs.uk
37.	A fydd estyniad i'r cyfnod y byddai disgwyl i fyfyrwr fod wedi cwblhau ei raglen ynddo a chofrestru gyda'r NMC? Mae Addysg a Gwella Iechyd Cymru yn gweithio gyda Phrifysgolion a Darparwyr Lleoliadau i adolygu effaith barhaus Covid-19 a threfniadau rhaglen diwygiedig i fyfyrwyr gofal iechyd. Bydd dal gofyn i fyfyrwyr gofal iechyd fodloni holl ddeilliannau dysgu'r rhaglen er mwyn cael eu cynnwys ar gofrestr eu proffesiwn perthnasol.

	Mae effeithiau amodau'r pandemig yn cael eu hadolygu'n barhaus ac yn amodol ar amgylchiadau unigol. Mae sefydliadau'n gweithio i sicrhau nad oes oedi gormodol o ran dyddiad cwblhau rhaglenni a chofrestru proffesiynol myfyrwyr.
38.	Beth ddylai myfyrwyr ei ystyried wrth deithio i'r Brifysgol neu leoliadau ar drafnidiaeth gyhoeddus? Ar gyfer y myfyrwyr hynny sy'n teithio i'r Brifysgol neu leoliadau ar drafnidiaeth gyhoeddus, mae'n rhaid iddynt ddilyn canllawiau Llywodraeth Cymru ar deithio'n ddiogel: https://llyw.cymru/teithion-ddiogel-coronafeirws-canllawiau-ir-cyhoedd Fel gweithwyr allweddol, gall myfyrwyr deithio at ddibenion gwaith ac addysg ac ar gyfer dysgu ar sail lleoliad. Mae hyn yn cynnwys teithio dros ffiniau â chyfyngiadau er mwyn parhau â lleoliad a ddyrannwyd: https://heiw.nhs.wales/files/covid-19-position-statement-v2/ Yn ogystal, rhaid i fyfyrwyr lynu at god cydymffurfio gwisg Cymru gyfan, y tu mewn a'r tu allan i leoliadau https://llyw.cymru/cod-gwisg-y-gig
39.	Beth os yw myfyriwr yn cael trafferth yn cyrraedd ei leoliad oherwydd problemau rheolaidd gyda thrafnidiaeth gyhoeddus? Os yw myfyrwyr yn cael anawsterau'n rheolaidd o ran bod yn bresennol yn y lleoliad oherwydd problemau trafndiaeth gyhoeddus, dylent drafod hyn gyda'u Goruchwylydd Ymarfer yn y lleoliad a'r Tiwtor Personol yn y Brifysgol/Mentor Academaidd er mwyn dod o hyd i ddatrysiad pragmatig. Efallai y bydd yn bosibl negodi patrymau shifftiau mwy hyblyg wrth edrych a oes opsiynau teithio amgen rhesymol ar gael ar sail achosion unigol. Mae'n bosibl hefyd y bydd gan brifysgolion gapasiti i adolygu'r lleoliadau i fyfyrwyr nad ydynt yn gallu gyrru, i weld a oes opsiwn yn nes at adref. Ni argymhellir rhannu cerbydau'n gyffredinol er mwyn teithio i'r lleoliad, gyda phobl nad ydynt yn byw yn eich aelwyd neu'n rhan o'ch aelwyd estynedig, oherwydd yr anawsterau o ran cadw pellter cymdeithasol (<i>edrychwch ar Gwestiwn 24</i>).
40.	Beth os yw myfyriwr sy'n rhannu llety'n cael canlyniad prawf Covid-19 positif neu'n cael rhybudd gan dîm olrhain cysylltiadau – oes angen hunanynysu? Oes. Os yw myfyriwr wedi cael canlyniad prawf Covid-19 positif, yn asymptomatig neu'n arddangos symptomau Covid-19 ac yn rhannu ardaloedd byw cyffredin, rhaid iddo hunanynysu. Rhaid i fyfyrwyr hefyd ddilyn canllawiau timau olrhain cysylltiadau.

	Rhaid i fyfyrwyr sy'n gorfod hunanynysu roi gwybod i'r cysylltiadau penodol yn y Brifysgol gan gynnwys y Tîm Gwasanaethau Myfyrwyr yn y Brifysgol, Tiwtor Personol/Mentor Academaidd y myfyriwr neu Arweinydd yr Adran, ac Arweinydd y Tîm Lleoliadau perthnasol os yw'n ymgymryd â dysgu ar sail ymarfer bryd hynny. Mae prifysgolion yn monitro nifer y myfyrwyr sy'n aros yn y brifysgol neu o'i hamgylch, a byddant yn rhoi mesurau cymorth ychwanegol ar waith ar gyfer myfyrwyr sy'n hunanynysu. Mae gan brifysgolion ddyletswydd gofal tuag at fyfyrwyr, a byddant yn blaenoriaethu cefnogaeth i ddysgwyr agored i niwed. Bydd timau gwasanaethau myfyrwyr prifysgolion yn cynnig cyswllt uniongyrchol â myfyrwyr gan gynnwys, os oes angen, adolygiad o briodoldeb llety a rennir myfyriwr unigol os yw'n effeithio ar ei allu i hunanynysu.
41.	Mae lleoliad yn darparu gofal i gleifion/cleientiaid sydd wedi cael canlyniad prawf Covid-19 positif. Yw myfyrwyr perthnasol yn gymwys ar gyfer llety tymor byr yn ystod y cyfnod? Efallai y bydd hi'n bosibl i fyfyrwyr gael llety ar safleoedd Bwrdd Iechyd neu Brifysgol, yn amodol ar gapasiti. Cyngorir myfyrwyr sydd angen llety dros dro i gysylltu â rheolwyr yr hwb llety yn y Bwrdd Iechyd perthnasol, neu dîm llety'r Brifysgol fel man cychwyn. Bydd AaGIC yn talu'r costau llety a achosir oherwydd Covid-19 os ydynt yn uwch na rheolau costau llety arferol. Bydd costau ond yn cael eu cefnogi os ydynt yn ymwneud â lleoliad yn unig, ac mae'n rhaid darparu rhesymeg a thystiolaeth.
42.	Pa gostau ychwanegol all myfyrwyr eu hawlio yn sgîl methu â theithio gyda'u goruchwylwyr ar ymweliad â'r gymuned? Bydd AaGIC yn talu costau teithio myfyrwyr sy'n defnyddio'u cerbydau eu hunain a thrafnidiaeth gyhoeddus yn ystod lleoliadau yn y gymuned (ble byddent wedi rhannu car gydag ymarferydd yn y gorffennol). Gall myfyrwyr hawlio costau teithio o'u cartref i'r lleoliad, heb y costau teithio i'w man astudio arferol (gelwir hyn yn 'milltired gorfodol'). Yn ogystal, gall myfyrwyr hawlio costau ynghlwm wrth ddefnyddio eu ceir eu hunain at ddibenion 'teithio ymlaen yn y gymuned' yn dechrau o'r lleoliad i leoliadau clinigol eraill a/neu gyfeiriadau cartref cleientiaid. Telir costau teithio ar gyfradd trafndiaeth gyhoeddus Agenda Newid y GIG. Os oes angen i fyfyrwyr fynd â'u ceir eu hunain i ymweld â chleientiaid yn aml yn rhan o'u dysgu ar sail lleoliad (ble byddent fel arfer yn rhannu gyda goruchwyllydd), dylid newid man cychwyn y myfyriwr ar gyfer hawliadau costau teithio i adlewyrchu cyfeiriad y lleoliad. Rhaid i fyfyrwyr sicrhau bod ganddynt yswiriant defnydd busnes.

43.	Pa gostau ychwanegol sydd ar gael i gefnogi myfyrwyr? Bydd AaGIC yn talu costau clustffonau i alluogi myfyrwyr i gymryd rhan mewn ymgynghoriadau ar-lein os oes tystiolaeth i ddangos y bydd eu hangen yn ystod y lleoliad.
44.	Sut mae myfyrwyr gofal ieched yn cael y brechiad Covid-19? Bydd yr holl fyfyrwyr gofal ieched (nyrsio, bydwreigiaeth, proffesiynau perthynol i ieched, gwyddorau gofal ieched, meddygaeth a myfyrwyr cydymaith meddygol) sy'n ymgymryd â lleoliadau ymarfer yn cael cynnig brechiad Covid-19 ochr yn ochr â'u cydweithwyr proffesiynol ac yn unol â threfn grwpiau blaenoriaeth lleoliadau ieched a gofal unigol. Gyda chyfraddau Covid-19 uchel, mae'n bwysig amddiffyn staff rhag y coronafeirws, yn ogystal â lleddfu pwysau ar y GIG a diogelu gwasanaethau ieched a gofal cymdeithasol. Bydd unrhyw un sy'n cael ei wahodd i gael brechiad yn gorfod rhoi cydsyniad ar sail gwybodaeth ac yn derbyn y wybodaeth berthnasol er mwyn trefnu brechiad cyntaf, ac yn cael ei gyfeirio at ganolfan frechu. Yna, byddant yn derbyn galwad awtomatig ar gyfer yr ail frechiad. Unwaith y bydd myfyrwyr yn cael cadarnhad o'r apwyntiad i dderbyn y brechiad, byddant yn dal yn gallu mynd iddo hyd yn oed os yw'r lleoliad yn dod i ben yn y cyfamser. Wrth i fyfyrwyr dderbyn eu dosau brechiad Covid-19, dylent gofnodi hyn yn eu Pasbort Dychweliad Diogel Myfyrwyr Cymru Gyfan: https://heiw.nhs.wales/files/covid19-placement-recovery-student-passport-form/ Gweler datganiad sefyllfa AaGIC/Llywodraeth Cymru – Mynediad myfyrwyr gofal ieched ar frechiad Covid-19: https://heiw.nhs.wales/files/covid-19-position-statement-on-healthcare-students-access-to-covid-19-vaccination/
45.	Sut gall myfyrwyr gofal ieched gael mynediad at frechiad y fflw? Argymhellir bod pob myfyriwr gofal ieched yn cael brechiad y fflw oherwydd eu cyswllt uniongyrchol â chleifion/cleientiaid, er mwyn helpu i amddiffyn eu hunain, eu cydweithwyr a'r rheiny y maent yn gofalu amdanynt. Mae gan brifysgolion ledled Cymru drefniadau ar waith i alluogi myfyrwyr i gael brechiad y fflw yn aml drwy Adrannau Iechyd Galwedigaethol Byrddau Iechyd. Fodd bynnag, cynghorir myfyrwyr i gysylltu â'u Prifysgol fel man cychwyn er mwyn cadarnhau trefniadau lleol.

46. Pa gefnogaeth sydd ar gael i fyfyrwyr gofal ieched i drafod pryderon?

Rydym yn cynghori myfyrwyr gofal ieched i gysylltu â'u Prifysgol neu siarad ag aelod o staff yn y lleoliad i ddechrau. Gall myfyrwyr hefyd anfon e-bost i fewnflwch prif gyswllt AaGIC: heiw@wales.nhs.uk

Mae Iechyd i Weithwyr Proffesiynol Iechyd Cymru hefyd yn cynnig gwasanaeth cyfrinachol yn rhad ac am ddim i bob Gweithiwr Proffesiynol Iechyd a Myfyrwyr Gofal Iechyd sy'n gweithio gyda GIG Cymru. <https://hhpwales.nhs.wales/cy/hafan/>

Gall myfyrwyr hefyd geisio cymorth gan eu corff proffesiynol.